

vantur *intra Missam*, sunt *praeceptivae*, cum rem adeo sacram respiciant. Obligant autem *sub gravi* vel *sub levi*, pro gravitate vel levitate materiae, ut infra dicitur. — S. Lig. n. 399.

Resp. 2° Rubricae vero, quae servantur *extra Missam*, id est ante vel post Sacrum, habentur communiter ut mere *directivae*, ut v. gr. orationes pro praeparatione vel gratiarum actione; possunt enim aliae orationes recitari. *Controvertitur* tamen quoad orationes, quae ex Rubrica recitandae sunt, dum vestes induuntur; sed cum communi sententia tenendum est, ait S. Lig. n. 410., earum omissionem esse venialiter culpabilem. Alii tamen tenent cum Suarez, hanc omissionem omni culpa vacare.

216. — QUAER. 2° *An Sacerdos infirmus celebrare possit, licet non omnes Rubricas servare queat?*

Resp. Affirm., si paucas et leviores tantum omittat, imprimis si privatim celebret. Imo plures gravis notae auctores permittunt infirmo celebranti, ut etiam baculo utatur, si indigeat etc. (6).

QUAER. 3° *An usus parvi cochlearis pro aqua in calicem infundenda sit omnibus licitus?*

Resp. Servandam esse Rubricam (7). — Sic *S. Congr. Rit.* 7. Septemb. 1840., *in Rupellen.* ad 13.

QUAER. 4° *Potestne Sacerdos, SS. Eucharistiam fidelibus distribuens, eorum mento patenam supponere eadem manu, qua pyxidem tenet?*

Resp. Negative (*S. Congr. Rit.* 12. Augusti 1864. *in Lucionen.*).

217. — QUAER. 5° *Quamnam Missam legere debeat Sacerdos celebrans in alia Ecclesia?*

Resp. En *S. Congr. Rit.* de hac re decisiones:

1° Servetur Decretum *in Varsavien.* die 7. Maii 1746., nimirum

scribere, ut servantur, quae continentur in Romano Missali, sed prouti in Missali proponuntur, vel praecipiente nempe, vel mere dirigentia; additiones vero interdicti, non quae sumantur ex eodem Missali romano, sed quae ex alii Missalibus, ut reipsa S. Pii verba et contextus clarissime suadent.

(6) Haec refert et approbat S. Lig. (n. 402.): *Dicit Lacroix* (lib. 6. part. 2. n. 402.) *cum Vasquez, Dicastillo, et Gobat, eum, qui non posset celebrare sine baculo, licite posse illo uti. Aditque Gobat, quod si quis nequiret celebrare nisi utroque brachio super altari innixio, licite sic celebraret privatim, non autem publice, nisi hoc*

faceret ex necessitate. Hoc tamen puto non excedere veniale, a quo videtur excusari posse, qui ob infirmitatem nequiret rectus stare, et ex sua devotione vellet celebrare modo vitetur populi admiratio. Dicunt etiam Lacroix (n. 427.) *et P. Concina* (pag. 510. n. 4.) *quod si quis non possit elevare Hostiam, sed possit reliqua, potest celebrare privatim, et etiam publice, si adsit necessitas, et populus moneatur; sed puto satis esse populum tantum monere, si quis ex devotione celebret.*

(7) Rubrica nihil habet de cochleari, sed mere dicit, benedicendam ampullam aquae, et dein guttulas calici infundendas.

Missam concordare debere cum Officio, quod quis recitavit, dummodo cum colore Ecclesiae, in qua celebrat, aptetur (12. Nov. 1741.). Alioquin quando inibi est duplex, celebrari debet de Sancto, cuius particularis illa Ecclesia celebrat Officium (4. Septemb. 1746.).

2° Sacerdos in alia Ecclesia celebrans non potest dicere Missam votivam cum colore, qui officio huius Ecclesiae convenit, nisi ritus praefatae Ecclesiae id permittat (11. Sept. 1747.).

3° In Oratoriis privatis Missa debet semper concordare cum Officio celebrantis (12. Mart. 1831.).

218. — QUAER. 6° *Licetne orationes addere praeter orationes a Rubrica assignatas vel permissas?*

Resp. Negative. Sic declaravit *S. Congr. Rit.* 12. Aug. 1854., *in Lucionen.* (8).

QUAER. 7° *Utrum in Missa quotidiana defunctorum liceat orationes alias subrogare his, quae in Missali apponuntur.*

Resp. Ultimo loco semper dici debet oratio *Fidelium omnium* (*S. Congr. Rit.* 2. Sept. 1741., *in Aquen.*); et quoad primum orationem servetur *Ordo Missalis*, id est, dicatur semper; *Deus qui inter apostolicos* (*S. Congr. Rit.* 27. Aug. 1836., *in Veronen.*). — Variari autem potest secunda oratio *Deus veniae largitor*, cui subrogabitur alia, v. gr. pro quo applicatur Missa, etc... (*S. Congr. Rit.* 25. Sept. 1837., *in Mutinen.*).

219. — QUAER. 8° *An aliquando liceat Missam interrumpere?*

Resp. 1° Numquam licet Missam interrumpere *essentialiter*, ita scilicet ut Sacrificium inceptum remaneat truncatum, nisi gravissima seu extrema urgeat necessitas, ut in casu imminentis incendii, aut hostis ad necandum irruentis; tunc enim Sacerdos, ommissa calicis consecratione, posset sumere Hostiam iam consecratam, vel eam secum effugiendo auferre. Quod si utramque consecrationem perfecit, utramque speciem statim sumat, si possit; vel si non possit, secum auferat in loco vicino citissime sumendam. — S. Lig. n. 352. et seq.

Resp. 2° Licet interrumpere *accidentaliter*, nempe aliquid interponendo iusta de causa *ante Canonem*, 1° Ob concionem post Evangelium, ob preces pro defunctis recitandas, ob proclamationes Bannorum faciendas, vel ob processionem excipiendam, etc. 2° In gratiam supervenientis Principis, vel turbae peregrinorum die festo, si alias Missam

(8) S. Alphonsus (lib. 6. n. 411.-412.) postquam statuit, peccare graviter, si quis animo introducendi novum ritum adderet in Missa novas publicas preces, subdit: *Si vero ex importuna devotione addantur plures collectae ex eodem Mis-*

sali... id non excedit culpam venialem. Ita communiter... Probabiliter autem dicunt Croix et Pasqualigus, quod licet satius sit servare rubricam, non tamen est vetitum ex aliqua causa vel devotione addere unam collectam.

audire nequeant. Tunc si oblatio facta non fuerit, Sacerdos de novo incipere potest ut totum Sacrum audiant. 3° Si Sacerdos recordetur de aliquo impedimento, v. gr. se non esse ieiunum, vel in statu gratiae, vel esse irregularem, modo Missa sine scandalo aut nota abrumpi possit. — S. Lig. *ibid.*

Resp. 3° Non licet tamen interrompere, etiam *accidentaliter*, incepto Canone, et *a fortiori* peracta consecratione, nisi gravissima de causa, v. gr. si moribundus baptizari vel absolvi debeat. Alia autem sacramenta ministrare inter consecrationem et communionem non licet, quia non sunt tantae necessitatis. Attamen S. Viaticum ministrari posset moribundo, qui prope esset; ita ut Sacerdos vestes sacras exuere non deberet. — S. Lig. *ibid.* — Sed ad hoc etiam requiritur, ut celebrans altare e conspectu suo non amittat (*S. Congr. Rituum* 19. Decembris 1829).

220. — QUAER. 9° *Quid agendum, si Sacerdos morbo vel morte correptus sacrum perficere nequeat?*

Resp. 1° Si Sacerdos deficiat ante consecrationem, nihil ab alio Sacerdote agendum est, quia sacrificium proprie non fuit inceptum.

Resp. 2° Si vero deficiat post consecrationem etiam unius tantum speciei, tunc alius Sacerdos ieiunus, si adsit, supplere debet; si non adsit ieiunus, suppleat alius etiam non ieiunus, et sacrum perficiat; quia praeceptum de integritate sacrificii procuranda gravius urget. Imo etiam Sacerdos irregularis vel excommunicatus supplere deberet. Attamen si statim alius Sacerdos inveniri non posset, post interiectam unam horam probabiliter amplius non foret quaerendus, quia deesset unio moralis, et proinde non censeretur idem sacrum. Si autem Sacerdos morbo inter celebrandum correptus perficere sacrum valeat post aliquam interruptionem, melius ipse, quam alius, perficiet, etiamsi ieiunus non sit. — S. Lig. n. 335.

221. — QUAER. 10° *An Sacerdoti celebranti assistere possit Presbyter stola indutus?*

Resp. Neg. 1° si agatur de Missa privata etiam novi Sacerdotis prima vice celebrantis. — Ita *S. Congr. Rit.* 11. Martii 1837. — 2° Pariter si agatur de Missa solemnibus (*S. Congr. Rit.* 15. Martii 1721) (9). — Exci-

(9) Duo decreta haec allegata minus ad rem facere videntur, ac proinde minus apta sunt ad id confirmandum, quod Auctor affirmat (*).

(*) Sane quaesitum est: « An presbyter assistens primae Missae neo-sacerdotis, uti debeat stola a principio Missae usque ad finem, ut assolent nonnulli, vel an eam

assumere debeat a principio canonis usque ad consummationem tantum ». S. R. C. 11. Iun. 1880. respondit: « Servetur consuetudo ». Porro in quaestione supponebatur stolam deferri posse imo debere: Congr. vero hanc suppositionem non improbat, sed potius tacite confirmat.

piuntur tamen Canonici, quando solemniter loco Episcopi celebrant, aut quando ipsis suffragatur immemorabilis consuetudo. — Sic *S. Congr. Rit.* pluries.

Resolves. — 1° Illicitum est celebrare capite cooperto. Constat ex c. *Nullus de Cons.* dist. 1. Et quidem iuxta sententiam communem mortale est celebrare totam Missam capite cooperto; celebrare vero cum pileolo (*calotte, berrettino*) usque ad Canonem, secluso contemptu et scandalo, solum veniale est; imo probabiliter etiam veniali culpa caret, si etiam sine dispensatione fiat usque ad Canonem tantum ex rationabili causa et in loco privato, vel etiam in loco publico, si ratio adstantibus manifesta sit, et Sacerdos celebrare non possit sine notabili incommodo. Illicitum est tamen celebrare integram Missam capite sic cooperto absque licentia apostolica. Sic expresse S. Lig. n. 397. post *alios*. — Craisson, *Manuale Iuris can.* t. 3. n. 3688.

2° Illicitum est de iure communi celebrare cum capillatura ficta (*perruque*), idque sub poena suspensionis a divinis Officiis. Ita ex Innoc. XI. Decreto, in quo insuper prohibetur Episcopis et Nuntiis apostolicis, ne hanc concedant licentiam. — S. Lig. n. 386. — Sed haec prohibitio abiit in desuetudinem pluribus in locis, ut in Gallia, ut patet ex consuetudine contraria. — Bouvier, *de Sacrificio Missae*, c. 7. art. 7. — Craisson, n. 3692.

3° Non excusatur a veniali Sacerdos, qui omittit benedictiones, inclinationes, genuflexiones, etc... Idem dicito de eo, qui advertenter non genuflectit ad terram, vel contra Rubricae praescripta mutat ordinem benedictionum, aut haec nimis celeriter peragit. — Lacroix, etc.

4° Est peccatum grave, nisi levitas materiae excuset, omittere partes Missae, quae dicuntur ordinariae, seu quae semper recitantur vel aguntur. Unde communiter dicunt Doctores, esse mortale omittere confessionem cum aliis in principio Missae, Epistolam, Evangelium, Collectas principales, Offertorium, fractionem Hostiae, et illius mixtionem cum sanguine (10).

5° Mortale est omittere in canone Missae quamlibet orationem, vel eius verba ita mutare, ut sensus varietur, vel aliquod verbum omittere, quo sublato, reliqua verba sensum non faciant. — Idem dicendum, si omittatur *Pater noster* vel *Agnus Dei*; idem de *Libera nos*; *Domine*,

(10) Haec fere ad verbum desumpta sunt ex S. Alphonso (lib. 6. n. 404.). Sed quod ait *communiter DD. dicere esse mortale*, etc. non ita debet intelligi, quasi *communis sententia* gravem reatum asserat in singulis, quae dein recen-

sentur. Namque ipse S. Alphonsus subdit: *Licet non omnia haec reperies apud omnes hos auctores*. Ita v. gr. Sporer ibi citatus non memorat nisi *totam epistolam cum gradualibus et Alleluia*: tum *totam postcommunionem*.

non sum dignus; et Quid retribuam; idem de purificatione patenae et calicis post sumptionem (11). — S. Lig. n. 405. — Salmant.

222. — 6° Veniale est omittere unam ex tribus Collectis principalibus. Si omissa sit prima oratio, ipsa cum secreta, ut videtur, est recitanda, non postea (12). Mortale vero non erit omittere alias orationes, quae praeter eam (13) in Missa adduntur. — S. Lig. n. 406.

7° Mutilare verba aut syncope intermediare, salvo sensu et secluso scandalo, non est plus quam veniale. — S. Lig. n. 407.

8° Omittere partes extraordinarias, scilicet quae non in omni Missa dicuntur, non est nisi veniale. — *Ita communiter*, nisi tot partes omitterentur, quae simul sumptae notabilem materiam constituent. — Unde veniale tantum erit omittere *Gloria, Credo, Collectas, praeter propriam Missae, Tractum vel specialia circa Praefationem, vel Communicantes* (14). — *Ita communiter*. — Item celebrare Missam votivam vel *de Requiem*, quando id iuxta Rubricas non licet, veniale est, nisi fiat mortale ratione contemptus, vel scandali, si v. gr. Missam *de Requiem* in festis solemnibus Paschatis, aut Nativitatis Domini legas. — S. Lig. n. 420.

9° Loto manum ante Missam fieri debet saltem sub veniali (15), et sub gravi, si manus sint valde immundae propter reverentiam Sacrificii. — Omittere vero lotionem post Missam, nullum erit peccatum. — S. Lig. n. 409.

10° Licet nullum sit peccatum omittere orationes ante et post Missam; attamen Sacerdos, qui sine ulla alia praeparatione ad sacrificandum accederet, aliqua culpa non careret. — S. Lig.

11° Peccaret Sacerdos, si in purificatione calicis sola aqua uteretur, sed venialiter tantum iuxta communem sententiam. — Ita S. Lig. n. 408. — Lacroix, n. 423. etc. — Plures etiam a peccato veniali excusant Sacerdotem, si sit *abstemius*. Sic Tamburinus. — Vide *plura de Rubricis et Caeremoniis* apud auctores.

(11) Hic revera non habes nisi opiniones, pro quibus duo, tres, quatuorve auctores allegantur: et quidem qui inter hos eminent non ii sunt, quibus multum deferre necesse sit. Hos habes apud S. Alph. (lib. 6. n. 405.).

(12) Pro hac regula solus Suarezius (apud S. Alph. (lib. 6. n. 405.)) allegatur.

(13) In hoc Auctoris contextu vox *eam* ad *primam* orationem refertur. At non ita

S. Alphonsus e quo Auctor exseribit. Nam S. Alphonsus intelligit *primam collectam propriam*.

(14) Sporer huc revocat *Sequentias quorundam festorum, imo et prophetias in feriis quatuor temporum cum sint partes Missae valde extraordinariae accidentales* (Theol. Sacrament. part. II. cap. 6. sect. IV. n. 426.).

(15) Haec nonnullorum opinio est.

TRACTATUS

DE SACRAMENTO POENITENTIAE

223. — Quanti sit momenti hic Tractatus, omnibus perspectum est, tum quia caeteris Theologiae moralis partibus necessitate praestat, tum quia earum difficultates continet, resumit, explanat.

Necessarium procul dubio est regenerationis Sacramentum, sine quo nemo potest in regnum caelorum introire; sed non minoris necessitatis pro adultis est Sacramentum, quo amissam per peccatum vitam spirituales recuperamus. Imo Baptismus, semel in vita tantum requiritur, dum Poenitentia toties, quoties homo Christianus in letale peccatum lapsus fuerit, necessaria est.

Hinc merito a SS. Patribus et Conciliis Poenitentia *secundus Baptismus* vel *secunda post naufragium tabula* nuncupatur. Et sane quid hominibus plerisque profuisset immensum regenerationis beneficium, si veste nuptiali a pessima peccati fera denudatis secundam aut etiam multiplicem redemptionem non suppeditasset *miserator et misericors Dominus*? Morti aeternae sub diabolica tyrannide sane addicti fuissent. At clementissimus Deus, apud quem *est misericordia et copiosa redemptio, cuiusque bonitatis infinitus est thesaurus et misericordiae non est numerus*, miserimis naufragantibus iugem manum porrigit, et secundam hanc nobis exhibet tabulam, qua apprehensa, iterum atque iterum et absque ullo numeri limite e naufragio salvemur. *Misericordiae igitur Domini quia non sumus consumpti*, et beatam spem semper expectare valemus. Sedes ergo poenitentialis vere thronus gratiae et tribunal misericordiae appellanda est.

In hoc maxime Tractatu quaedam apparet diversitas opinionum inter Theologos. Plus enim forte aequo alii in rigorem, alii vero in benignitatem propendisse videntur. Nos vero vestigia Ducis ac Magistri S. Alphonsi de Ligorio fideliter de more prementes, media via incedere, non declinantes neque ad *dexteram rigorismi*, neque ad *sinistram laxitatis* (1) pro

(1) Neminem sane reperies, qui firmissime non credat quin et aliis omnino persuasum velit tutissimam se atque adeo *mediam* inter

laxitatem ac rigorem viam terere. Imo non defuit, qui hoc ipsum in operis sui fronte uncialibus literis proclamatum vellet, uti